

1. Кириленко В.В. Кириленко Н.М. Комп'ютерне анкетування як засіб виявлення психологічних особливостей спілкування підлітків та юнаків / Н.М. Кириленко // Наукові записки. Збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів. Серія: Початкове навчання. – Вип. 3. – Вінниця, 2005. – С. 157–160.

В.В.Кириленко, Н.М.Кириленко
КОМП'ЮТЕРНЕ АНКЕТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ВИЯВЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ
ОСОБЛИВОСТЕЙ СПІЛКУВАННЯ ПІДЛІТКІВ ТА ЮНАКІВ

Впровадження комп'ютерних технологій в освіту дозволяє не тільки підвищити рівень навчально-виховного процесу, але й широко використовувати їх у тестуванні вчителів та учнів з метою дослідження психологічних характеристик по різних напрямкам досліджень.

Для виявлення психологічних особливостей спілкування підлітків та юнаків було проведено комп'ютерне анкетування серед учнів 6,8,11 класів в Вінницькій СЗОШ І-ІІІ ступенів №25. Комп'ютерне анкетування більш точне у порівнянні з традиційним, воно викликає у учнів інтерес і знімає психологічні бар'єри, що можуть виникати при традиційному анкетуванні.

Анкета складалася з 15 питань, які можна розділити на 3 категорії. Кожна категорія містить 5 питань [4].

I категорія (1-5 питання) – стосується загального уявлення учнів 6,8 і 11 класів про спілкування (табл.1).

II категорія (6-10 питання) – стосується з'ясування того, чи вміють учні вступати в комунікативні стосунки і підтримувати їх (табл.2).

III категорія (11-15 питання) – дозволяє з'ясувати коло спілкування (табл.3).

Проаналізуємо отримані дані I категорії питань, представлені в табл.1:

№ питання	Варіанти відповідей	Кількість учнів по класах						
		6А кл.	8А кл.	11Б кл.	11Акл.	8А кл.	11Б кл.	11Вкл.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Так	16	10	11	16	17	14	13
	Немає	1	2	1	1	-	-	1
	Не дуже	2	-	1	-	1	-	-
	Не знаю	1	1	1	-	4	1	-
2.	Друзі	14	8	14	14	15	11	7
	Батьки	9	5	3	2	9	7	7
	Однокласники	-	-	-	-	3	2	2
	З усіма	3	2	-	-	-	2	-
	З прот. статтю	-	2	4	1	3	2	2
3.	Дізнавання новин	-	2	5	-	10	2	5
	Обмін інформацією	3	-	2	-	-	6	3
	Підтримка відносин	7	2	2	2	-	3	2

	Одержання задоволення (розважене)	2	4	4	5	9	-	2
	Не знаю	-	-	-	6	-	-	-
4.	Розмова (бесіда)	7	4	8	2	8	2	4
	Передача інформації	3	4	1	7	6	6	6
	Пізнання один одного	2	-	1	3	-	1	2
	Не знаю	-	3	3	5	4	-	1
5.	Так	17	11	13	11	10	11	14
	Немає	2	2	2	4	9	3	1
	Не знаю	1	-	-	2	2	1	-

Табл.1. Розподіл результатів, отриманих по I-ій категорії питань

Аналіз відповідей по даній категорії показує, що 53 учня вибірки на питання „чи умієте ви спілкуватися?” відповідають позитивно і тільки 10 – негативно.

Що стосується кола спілкування, то на першому місці хлопці поставили друзів (однолітків, старших друзів), що збігається з даними інших дослідників, оскільки в цьому віці спілкування з однолітками є домінуючим [1], [3]. На друге місце потрапили батьки, а на третє – друг або подруга. В спілкуванні з батьками перевага надається матерям.

У таблиці 2 наведені дані, отримані по II-ій категорії питань:

№ питання	Варіанти відповідей	Кількість учнів по класах						
		6А кл.	8А кл.	11Б кл.	11Акл.	8А кл.	11Б кл.	11Вкл.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.	Так	16	10	11	16	17	14	13
	Батьки	1	2	1	1	-	-	1
	Вчителі	2	-	1	-	1	-	-
	Друзі	1	1	1	-	4	1	-
	Не має							
7.	Так	2	-	-	-	3	-	1
	Іноді	2	-	-	-	3	-	1
	Немає	-	-	3	2	-	2	2
8.	Так	14	8	4	3	6	9	9
	Не дуже	4	-	4	1	4	2	2
	Не знаю	2	4	6	8	10	1	2
	Немає	-	1	-	4	-	2	1
9.	Я	2	4	2	1	8	10	
	Співрозмовник	6	6	2	3	12	7	8
	Залежить від ситуації	2	2	3	13	2	1	-
	Не знаю	2	-	5	-	-	1	2
10.	Так	17	11	11	11	17	12	10
	Майже	-	-	-	3	1	2	3

	Немає	3	2	4	3	4	2	1
--	-------	---	---	---	---	---	---	---

Таблиця 2. Розподіл результатів, отриманих по II-ій категорії питань

З таблиці 2 видно, що у хлопців виникають проблеми у спілкуванні з дорослими – батьками і вчителями, а також з однолітками, особливо представниками протилежної статі. Це пов'язано з різноманітними соціально-психологічними причинами, а також недостатнім розвитком комунікативних умінь [3].

Наступна III категорія дозволяє з'ясувати питання про те, з ким підлітки діляться своїми секретами, переживаннями і з ким їм подобається проводити вільний час.

№ питання	Варіанти відповідей	Кількість учнів по класах						
		6А кл.	8А кл.	11Б кл.	11Акл.	8А кл.	11Б кл.	11Вкл.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
11.	Я	6	3	3	3	9	5	7
	Він	12	6	5	7	9	6	5
	Залежить від ситуації	1	4	5	7	2	4	2
	Не знаю	7	-	1	-	-	-	-
12.	Друзі поза школою	8	9	13	13	10	12	11
	Батьки	6	-	-	1	7	2	1
	Брат (сестра)	3	4	-	-	-	-	-
	Однокласники	6	2	1	3	9	1	2
	Не знаю	-	-	-	-	3	-	-
13.	Друзям поза школою	8	9	10	11	6	8	4
	Батькам	3	4	1	3	11	5	3
	Однокласн.	2	-	1	9	10	1	3
	Мамі	8	-	2	2	-	-	-
	Усім	-	3	-	-	-	-	-
14.	Один	9	2	9	7	6	9	7
	Мама (хтось з родичів)	8	2	1	2	16	2	3
	Друзі поза школою	3	8	5	6	-	3	3
	Однокласники	-	-	1	3	4	1	-
15.	Друг поза школою	5	10	3	8	13	13	9
	Батькам	6	3	1	-	18	8	5
	Мамі	4	2	1	2	-	-	-
	Однокласникам	-	-	9	2	16	8	5
	Усім	2	4	2	3	-	-	-

Таблиця 3. Розподіл результатів, отриманих по III-ій категорії питань

Отримані результати показують, що друзі поза школою й однокласники, як і раніше, на першому місці (табл.1 і табл.2), батьки на другому, коли стоїть питання «з ким поїхати відпочивати» або «з ким піти до зубного лікаря».

Отримані дані можна пояснити особливостями віку та соціальною ситуацією розвитку. Сучасним підліткам і юнакам властиво утверджувати свою незалежність, самостійність в

очах дорослих [1]. Даний віковий період характеризується конфліктністю учнів з дорослими, насамперед з батьками і вчителями, але в юнацькому віці вона істотно зменшується, оскільки юнаки мають потребу обмінюватися інформацією не тільки з однолітками, але й з дорослими. Це пов'язано з вибором майбутньої професії, життєвого шляху в цілому.

Література

1. Божович Л.И. Личность и её формирование в детском возрасте. М.: Просвещение, 1968.
2. Кириленко В.В. Компоненти інформативної функції спілкування в педагогічному процесі. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка і психологія. – Випуск 4. – Вінниця: ВАТ “Віноблдрукарня”, 2001. – С. 153 – 156
3. Кон И.С. Психология ранней юности. – М.: Просвещение, 1989.
4. Мудрик А.В. Самые трудные годы. – М.: Знание, 1990.